

MINISTRU DEKLARĀCIJA

APSTIPRINĀTA VIENBALSĪGI

2006. GADA 11. JŪNIJĀ RĪGĀ, LATVIJĀ

Tiekoties Rīgā Eiropas Padomes Austrijas prezidentūras un Eiropas Komisijas ministru konferencē „IKT – iekļaujošai sabiedrībai”, kuru uzņēma Latvijas valdība, par e-iekļaušanas politiku atbildīgie Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu, pievienošanās procesā esošo un kandidātvalstu, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas un citu valstu ministri, Austrijas prezidentūru pārstāvošās ministres Ursulas Haubneres vadībā un klātesot Eiropas informācijas sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu komisārei Vivjenai Redingai,

ATZĪST, KA:

1. Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) ir efektīvs izaugsmes un nodarbinātības virzītājspēks. Ceturtā daļa no ES iekšzemes kopprodukta pieauguma un aptuveni 50% no produktivitātes pieauguma radies no IKT. IKT pakalpojumi, prasmes, mediji un saturs, to pielietojums citās nozarēs ir ekonomikas un sabiedrības pieaugoša daļa. Tādējādi IKT ir īpaša nozīme Lisabonas stratēģijas mērķu sasniegšanā.
2. IKT veicina eiropiešu dzīves kvalitātes uzlabošanu un sociālo līdzdalību, sekmējot pieeju informācijai, medijiem, saturam un pakalpojumiem, uzlabojot un piedāvājot elastīgākas darba iespējas un cīnoties pret diskrimināciju. Jo īpaši nozīmīgi ir uzlabot IKT pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un gados vecākiem cilvēkiem.
3. IKT izmantošanas ziņā joprojām ir ievērojamas atšķirības, joprojām daudzi eiropieši gūst pavisam nelielas vai negūst nekādas priekšrocības no IKT. Piemēram, 2005. gadā vairāk nekā 43% no ES iedzīvotājiem interneta pakalpojumus izmantoja neregulāri; tikai 10% personu, kas vecākas par 65 gadiem, izmantoja interneta pakalpojumus salīdzinājumā ar 68% personu vecumā no 16 līdz 24 gadiem; tikai 24% personu ar zemu izglītības līmeni izmantoja internetu salīdzinājumā ar 73% personu ar augstāko izglītību; un tikai 32% bezdarbnieku izmantoja interneta pakalpojumus salīdzinājumā ar 54% nodarbināto. Tikai 3% no apsekotajām mājaslapām atbilst minimālajiem tīmekļa pieejamības standartiem un vadlīnijām, tādējādi kavējot piekļuvi tīmekļa saturam un pakalpojumiem cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kuru īpatsvars sasniedz vismaz 15% no visiem ES iedzīvotājiem.

4. „E-iekļaušana” nozīmē gan iekļaujošas IKT, gan IKT izmantošanu plašāku iekļaušanas mērķu sasniegšanai. Tā koncentrē uzmanību visu personu un kopienu līdzdalībai visos informācijas sabiedrības aspektos. Tādējādi e-iekļaušanas politikas mērķis ir samazināt atšķirības IKT lietošanā un veicināt IKT izmantošanu, lai pārvarētu atstumtību un nodrošinātu IKT lietošanu, pārvarētu izslēgšanu un uzlabotu ekonomiskos rādītājus, nodarbinātības iespējas, dzīves kvalitāti, sociālo līdzdalību un kohēziju.
5. ES iniciatīva i2010 – Eiropas informācijas sabiedrība izaugsmei un nodarbinātībai – paziņo par Eiropas iniciatīvu par e-iekļaušanu 2008. gadam. 2006. gada Rīgas ministru konference „IKT – iekļaujošai sabiedrībai” nodrošina stratēģiskās vadlīnijas un ir svarīgs solis šīs iniciatīvas īstenošanai. Turpmākais darbs e-iekļaušanā jābalsta uz valstu, reģionu un vietējām iniciatīvām, kas jāsasaista ar esošajām Eiropas politikām. Visas saistītās institūcijas, nozares, lietotāji un sabiedrisko organizāciju pārstāvji tiek aicināti sniegt kopīgo ieguldījumu.
6. Saskaņā ar i2010 e-iekļaušanas politika risina jautājumus tādās jomās kā aktīvā novecošanās, ģeogrāfiskā digitālā robežšķirtne, e-pieejamība, digitālās prasmes un kompetences, kultūras daudzveidība un iekļaujoša e-pārvalde.
7. Līdztekus iepriekšminētajam īpaša uzmanība jāvelta turpmākai lietotāju motivācijas paaugstināšanai, izmantot IKT, kā arī uzticamībai, kas panākama ar labāku drošību un privātuma aizsardzību. Lielāks dzimumu līdzsvars informācijas sabiedrībā joprojām ir pamatmērķis.
8. Lai pārliecinoši uzsāktu e-iekļaušanu, līdz 2010. gadam ir uz pusi jāsamazina (salīdzinājumā ar 2005. gadu) atšķirības interneta lietošanas rādītājos starp ES vidējo iedzīvotāju un gados vecākiem cilvēkiem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, sievietēm, zemāk izglītotām iedzīvotāju grupām, bezdarbniekiem, kā arī mazāk attīstītos reģionos.

PIEKRĪT VĒRST UZMANĪBU ŠĀDĀM PRIORITĀTĒM UN VIENOTIES POLITIKAS MĒRĶU NOTEIKŠANĀ

Risināt gados vecāko strādājošo un gados vecāku cilvēku vajadzības:

9. Izmantojot IKT pakalpojumu un produktu iekšzemes tirgus plašo potenciālu; tostarp risināt pieprasījuma fragmentēšanas jautājumus, nodrošinot sadarbību ar standartiem un specifikācijām, kur tas nepieciešams. Nepieciešams vērsties pret barjerām, īpaši valstu līmenī, inovatīviem IKT risinājumiem, kas paredzēti sociālajai drošībai un veselības izdevumu atlīdzināšanas shēmām.

10. Uzlabojot nodarbinātību, darba apstākļus un darba un privātās dzīves līdzsvaru gados vecākiem cilvēkiem, lai uzlabotu produktivitāti, atbalstot inovatīvus IKT risinājumus, kuri var tikt viegli pielietojami visur, tostarp mājās, un veicinot apmācību nodrošinājumu no valsts un privātā sektora un sabiedriskajām organizācijām, pievēršot īpašu uzmanību IKT prasmju apmācībai gados vecākiem cilvēkiem.
11. Izmantojot inovatīvas IKT, paaugstināt aktīvu līdzdalību sabiedrībā, ekonomikā un pašizteismē, nodrošināt preču un pakalpojumu pieejamību un atbilstošu saturu, sekmēt savstarpēju sadarbību starp valsts un privāto sektoru, izklaides jomu un sociālos kontaktus.
12. Panākt augstāku dzīves kvalitāti, neatkarību un drošību, vienlaikus respektējot personas privātumu un ētiskās prasības. To var īstenot, izmantojot neatkarīgas dzīves iniciatīvas, veicinot atbalstošu tehnoloģiju un IKT pakalpojumu izmantošanu integrēto sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu, tostarp privāto ārkārtas palīdzības un stacionāro pakalpojumu, attīstībā. Šajā sakarā 7. Ietvara programma ir ļoti nozīmīga iniciatīva.

Samazināt ģeogrāfiskās digitālās robežšķirtnes:

13. Sekmējot reālu pieejamību IKT tīkliem un gala iekārtām, saturam un pakalpojumiem visur, jo īpaši attālākos un mazāk attīstītos lauku rajonos un atpalikušos reģionos, tostarp nelielās apdzīvotās vietās, piemēram, nodrošinot jaunās tehnoloģijas, sadarbību starp valsts un privāto sektoru un atbalstot sadarbības tīklu, indikatoru noteikšanu un pieredzes apmaiņu starp valstīm un reģioniem.
14. Ievērojami samazināt būtiskās atšķirības starp visiem reģioniem interneta piekļuves ziņā, palielinot piekļuvi platjoslas internetam mazāk attīstītās teritorijās, un censties nodrošināt platjoslas pārklājumu vismaz 90% ES iedzīvotāju līdz 2010. gadam. Šim nolūkam jāizmanto struktūrfondi un lauku attīstības fonds; jāatbalsta publisko interneta piekļuves punktu ierīkošana vietās, kur tas ir nepieciešams. Jāaktualizē valstu i2010 platjoslu tīkla stratēģijas, lai nodrošinātu attiecīgas vadlīnijas un mērķus valsts pārvaldes, skolu, veselības centru un citu svarīgu iestāžu platjoslas tīkla pārklājuma un savienojamības jomā.

Uzlabot e-pieejamību un pielietojamību:

15. Pilnībā īstenot e-pieejamības prasības ES likumdošanā par elektronisko sakaru un gala iekārtu aprīkojumu, kā arī izmantot visus pārējos pieejamos instrumentus, sākot no industrijas brīvprātīgiem ieguldījumiem un beidzot ar jauniem likumu nosacījumiem ES un valstīs, kur tas ir nepieciešams. Nepieciešams regulāri izvērtēt šo dažādo instrumentu efektivitāti.

16. Jo īpaši svarīgi šajā ziņā ir nodrošināt, lai pilnībā tiktu ņemtas vērā lietotāju ar īpašām vajadzībām prasības, veicot pašlaik notiekošo elektronisko sakaru ietvara pārskatu, uzlabojot esošos likumus, kur tas nepieciešams, jautājumos, kuros lietotāji ar īpašām vajadzībām ir saskārušies ar ierobežojumiem, tostarp nepieciešams izveidot dalībvalstu pārstāvju darba grupu, lai izstrādātu likumus e-pieejamības jomā.
17. Līdz 2007. gadam izpētīt e-pieejamības standartus un kopīgās nostādnes publisko iepirkumu jomā IKT produktiem un pakalpojumiem visām valsts pārvaldes iestādēm, ņemot vērā ES finanšu sliekšņus, lai līdz 2010. gadam tās būtu saistošas.
18. Paātrināt kopīgu prasību un standartu izmantošanu Eiropā un visā pasaulē pieejamam un izmantojamam IKT aprīkojumam, programmatūrai un pakalpojumiem, atbalstot lietotāju iesaistīšanos, izmantojot standartatbilstību, (marķēšanu). To veicot, jāatbalsta inovācijas, sadarbība un pieejamu konverģentu sakaru atvērtā arhitektūra, vienlaikus nodrošinot atbalstu Eiropas lēmumiem starptautiskā mērogā, tostarp standartizācijas procesu jomā.
19. Veicināt IKT produktu un pakalpojumu pieejamību un izmantošanu visiem, jo īpaši pievēršot uzmanību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, lai ikviens būtu ieguvējs. Tas jāpanāk ar pieejamu daudzplatformu digitālo saturu, sadarbīgām palīgtechnoloģijām, kā arī saskaņojot pieeju iekļaujošu IKT produktu un pakalpojumu „konstrukcijai visiem”. Pētniecība, profesionālās apmācības, izcilības centri un tīkli, lietotāju piesaistīšana, standartatbilstības izvērtēšana un citas darbības ir svarīgas. Jāveicina saikne starp galveno IKT nozari un atbalstošu tehnoloģiju sektoru, kā arī jāatbalsta Eiropas pieeja iekļaujošu tehnoloģiju projektējumā.

Uzlabot digitālās prasmes un kompetences:

20. Līdz 2008. gadam valstīm jānosaka pasākumi digitālo prasmju un kompetenču attīstībai, it īpaši – izmantojot formālās un neformālās izglītības sistēmas, balstoties uz esošajām iniciatīvām. Šiem pasākumiem jābūt pielāgotiem izslēgšanas riska grupu (sociālo apstākļu, spēju, īpašo vajadzību dēļ) vajadzībām, pievēršot uzmanību bezdarbniekiem, imigrantiem un cilvēkiem ar zemu izglītības līmeni, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, gados vecākiem cilvēkiem, kā arī jauniešiem nelabvēlīgos apstākļos, uzlabojot viņu nodarbinātību un darba apstākļus. Starp šīm grupām un ES vidējo rādītāju esošās atšķirības digitālo prasmju un kompetences ziņā līdz 2010. gadam būtu jāsamazina uz pusi. Paveiktais mērķa sasniegšanā būtu jāizvērtē, pamatojoties uz esošajiem rādītājiem un turpmāko darbu i2010 kontekstā.

21. Digitālās prasmes un kompetenču uzlabošana jāveic, kur tas nepieciešams, izmantojot partnerattiecības ar privāto sektoru, ar pamatizglītības un plašsaziņas līdzekļu iniciatīvām tādās jomās kā mūžizglītība, e-prasmes un lietotāja tiesības. Regulāra IKT kompetenču uzlabošana un atjaunošana veicinās darbaspēka iespējas efektīvi sekot līdzi tehniskai un ekonomiskai attīstībai.
22. Šīs darbības tiks atbalstītas ar attiecīgām nozares un akadēmiskā sektora veidotām kvalifikācijas sistēmām, kas apliecina sasniegto digitālās prasmes un kompetences līmeni, nodrošinot to starptautisku atzīšanu un atbilstību Eiropas Komisijas izvirzītajām pamatkompetencēm mūžizglītībai, kuras balstītas uz industrijas līdz šim paveikto darbu.

Veicināt kultūras daudzveidību saistībā ar iekļaušanu:

23. Sekmēt plurālismu, kultūras identitāti un valodu daudzveidību digitālajā telpā. Nodrošināt digitalizāciju un pieejama digitāla satura izveidi, plašu un arī starpvalstu piekļuvi digitālai informācijai un kultūras mantojumam, atbalstot Eiropas integrāciju. Sekmēt daudzvalodību un vietējo saturu visā Eiropā, kā arī Eiropas brīvības, tolerances, vienlīdzības, solidaritātes un demokrātijas vērtības. IKT inovācijas un labas pieredzes apmaiņa visos līmeņos ir būtisks līdzeklis, lai to sasniegtu.
24. Uzlabot ekonomisko un sociālo līdzdalību, integrāciju, radošo izpausmju un uzņēmējdarbības iespējas imigrantiem un minoritātēm, sekmējot viņu līdzdalību informācijas sabiedrībā. Īpašas pūles jāvelta minoritāšu nodarbinātības un darba produktivitātes uzlabošanai, tāpēc svarīgas ir speciālas IKT apmācības un atbalsta pasākumi.

Veicināt iekļaujošas e-pārvaldes attīstību:

25. Sekmēt un nodrošināt pieeju visām publiskajām tīmekļa lapām līdz 2010. gadam saskaņā ar atbilstīgiem W3C tīmekļa lapu pieejamības standartiem un vadlīnijām. Aicinot privāto sektoru rīkoties līdzīgi, ņemt vērā pieejamības principus, jau sākot ar tīmekļa lappušu izveidi, attīstot atbilstīgus autorizācijas līdzekļus un programmatūru.
26. Projektēt un izstrādāt uz lietotāju vērstus un iekļaujošus pamatpakalpojumus un publisko pakalpojumu politikas, izmantojot dažādus kanālus, stimulus un starpniekus, kas sniedz maksimālu labumu un pārliecību, ka „neviens nav atstāts malā”. Nodrošināt lietotāja tiesības un pienākumus valsts pārvaldes jomā un attiecībā uz piedalīšanos demokrātijas procesos.
27. Izplatīt uz lietotāju vērstas drošības koncepcijas, lai palielinātu izpratni par digitālā tīkla un informācijas drošību. To darot, izmantot labo praksi, tostarp no privātā sektora un sabiedrisko organizāciju pieredzes.

28. Nodrošināt elektronisko dokumentu pieejamību atbilstīgos un ES atzītos formātos, kur tas ir iespējams, lai tos varētu izmantot cilvēki ar īpašām vajadzībām.
29. Strādājot kopā ar Komisiju, veidot iekļaujošu e-pārvaldi saskaņā ar i2010 e-pārvaldes Rīcības plānu un attiecīgajiem Padomes secinājumiem.

Mobilizēt attiecīgos instrumentus:

30. Nodrošināt, lai, balstoties uz esošajām valstu, reģionālajām un vietējām iniciatīvām un saskaņā ar šo Deklarāciju, savlaicīgi tiek izstrādātas valstu e-iekļaušanas stratēģijas, sniedzot ieguldījumu 2008. gada Eiropas e-iekļaušanas iniciatīvai.
31. Izmantot atbilstīgus mehānismus, īpaši ES fondus, izmēģinājumu un izvēšanas projektus, publisko iepirkumu, izpēti, valsts un privātā sektora partnerību, iesaistot visus dalībniekus, izmantojot starpvaldību sadarbību, indikatorus, pieredzes apmaiņu, lai īstenotu šo Deklarāciju un izvērtētu tās ietekmi. E-iekļaušanas pasākumu pozitīvā ietekme liek meklēt sinerģiju attiecīgo politiku jomās visos līmeņos.

AICINA EIROPAS KOMISIJU:

32. Drīzumā, jau 2006. gadā, nākt klajā ar Paziņojumu par IKT un novecošanos, pievēršoties IKT risinājumiem neatkarīgai dzīvei saistībā ar aktīvās novecošanas problēmu.
33. Pastiprināt pētījumus un attīstību, izmantojot 7. Ietvara programmu, kā arī plaša mēroga inovatīvus pilotprojektus ar konkurētspējas un inovāciju programmas palīdzību, lai stimulētu vadošo tirgus rašanos, kā tas pieminēts Aho ziņojumā, kura nozīmīgumu uzsvērusi Eiropas Padome 2006. gada pavasarī.
34. Pārskatīt e-pieejamības situāciju ES 2007. gadā, kas pasludināts par Eiropas gadu „Vienādas iespējas visiem”, izpētīt, vai ir nepieciešamība turpmāk izmantot pieejamos instrumentus, tostarp ES likumdošanu saskaņā ar labākas pārvaldības principiem, kā arī progresu tādās jomās kā publiskais iepirkums. Jo īpaši pārskatot elektronisko sakaru ietvaru, meklēt iespējas, lai veicinātu lietotāju ar īpašām vajadzībām tiesību ievērošanu. Vēl vairāk, 2007. gada konsultācijās par universālā pakalpojuma nākotni Komisijai jāvērs uzmanība uz lietotājiem ar īpašām sociālajām vajadzībām un viņu vēlmēm viņu īpašo vajadzību vai citu iemeslu dēļ, uzskatot lietotājus ar īpašām vajadzībām kā patērētājus ar vienlīdzīgām tiesībām.
35. Analizēt, kā e-iekļaušanas politika atbilst plašākai sociālās iekļaušanas darba kārtībai. Šajā sakarā strādāt kopā ES dalībvalstīm un citām valstīm, lai nodrošinātu, ka sociālās aizsardzības un iekļaušanas atvērtā koordinēšanas metode pilnībā atbilst e-iekļaušanas pasākumiem.
36. Atbalstīt pierādījumu, indikatoru un salīdzināmā novērtējuma apkopošanu, sadarbības tīklus visos līmeņos, ieskaitot reģionālo un vietējo, labākās pieredzes apmaiņu, kā arī Eiropā un ārpus tās gūtās atziņas. Mobilizēt sabiedrību un nozari kā galvenos dalībniekus un uzņemt koordinēšanu, kur tas nepieciešams.

37. 2007. gadā turpināt darbu pie saskaņotas e-iekļaušanas pieejas izstrādes i2010 iniciatīvas ietvaros, īpaši izmantojot i2010 augsta līmeņa grupu un tās apakšgrupas, lai sagatavotu Eiropas e-iekļaušanas iniciatīvu 2008. gadam un saskaņā ar šo Deklarāciju. Komisijai ir jāsniedz paziņojums par šo tēmu ar izpildāmiem mērķiem, kur tas ir būtiski.
38. Pārskatīt digitālo prasmju rādītājus, politikas un sasniegumus Eiropas Savienībā līdz 2008. gadam.
39. Šajā kontekstā veicināt starptautisko sadarbību e-iekļaušanas jomā kopā ar ES dalībvalstīm, citām valstīm un starptautiskām organizācijām un gatavoties globālajam e-iekļaušanas sammitam kā daļai no 2008. gada e-iekļaušanas iniciatīvas un saskaņā ar Lisabonas deklarāciju par ES–Latīņamerikas un Karību reģiona valstu sadarbību informācijas sabiedrības jomā, Pasaulē informācijas sabiedrības sammitu, ES un ASV dialogu par e-iecejamību.

Kad e-iekļaušanas politikā nepieciešama publiska iejaukšanās daudzos līmeņos, sabiedrisko organizāciju, nozares un visu citu dalībnieku ieguldījums ir būtisks un virzošs. Tāpēc

**MINISTRI AICINA PĀRĒJĀS VALSTS PĀRVALDES INSTITŪCIJAS,
SABIEDRISKĀS ORGANIZĀCIJAS UN NOZARI:**

Izstrādāt iniciatīvas, kuras atbilst šajā Deklarācijā minētajiem izaicinājumiem, un strādāt kopā ar Eiropas Komisiju, ES dalībvalstīm un citām valstīm, lai īstenotu šīs Deklarācijas mērķus.

41. To veicot, pievērst īpašu uzmanību gados vecāko iedzīvotāju vajadzībām, meklējot, kā īstenot potenciālu labākai dzīves kvalitātei un darba videi, labāk pieejamiem, efektīvākiem un augstas kvalitātes pakalpojumiem, privātiem, kā arī publiskiem pakalpojumiem, sevišķi sociālajiem, integrētiem veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem, tādējādi radot arī jaunas uzņēmējdarbības iespējas.
42. Turpināt attīstīt inovatīvus risinājumus, kas vērsti uz ģeogrāfiskās digitālās robežšķirtnes samazināšanu Eiropā un ārpus tās, vienlaikus respektējot konkurences noteikumus.
43. Tiekies pēc brīvprātīgas un proaktīvas nozares vienošanās par e-iecejamību un pielietojamību, tostarp ar asociētiem lietotājiem, tehnoloģiju attīstības procesa agrīnā pakāpē, kā galveno ievērojot iekļaušanas „konstrukcija visiem” principus, kā arī atbalstot pētījumus šajā jomā.
44. Pastiprināt privātā sektora iniciatīvas un privātā sektora un valsts partnerību, kur tas ir piemēroti un svarīgi, lai uzlabotu digitālās prasmes un kompetences, attīstot un ieviešot atbilstīgas apmācību sistēmas. Šajā sakarā sistēmu atzīšanai un pieredzes apmaiņai var būt ļoti nozīmīga loma.
45. Veicināt sadarbību un pašpalīdzību starp sociālās atstumtības riska grupām, veidojot interešu kopienas. Piesaistīt starpniekus e-iekļaušanas iniciatīvu izstrādei un īstenošanai.

46. Nodrošināt visu līmeņu publisko institūciju piedalīšanos ieļaujošas e-pārvaldes un IKT balstītu publisko pakalpojumu ieviešanā, nodrošināt lietotāju tiesības un pienākumus attiecībā uz valsts pārvaldi un veicināt viņu piedalīšanos visos demokrātisku lēmumu pieņemšanas posmos.

VISBEIDZOT, MINISTRI

Aicina uz ciešu ES dalībvalstu un citu valstu kopīgu sadarbību ar Eiropas Komisiju virzībai uz 2008. gada Eiropas e-iekļaušanas iniciatīvu un aicina nākamās prezidentūras uzņemt atbilstīgas iniciatīvas un turpināt aktīvi atbalstīt Komisiju, attīstot 2008. gada iniciatīvu.

Piekrīt, ka šīs Deklarācijas īstenošana Eiropai rada iespēju kļūt par pasaulē vadošo līderi e-iekļaušanā.